

Отже, Харківська область в Північно-Східному регіоні є лідером за всіма складовими логістичного потенціалу, крім просторового потенціалу (без урахування транспортно-географічного положення), за рівнем якого розділяє позиції з Полтавською областю, а Сумська область навпаки є аутсайдером, крім потенціалу людських ресурсів, займаючи другу позицію з Полтавською областю.

Підсумовуючи викладене можемо зробити такі висновки:

- автором виконане комплексне дослідження регіональних особливостей логістичного потенціалу регіону як екзогенного економічного фактору впливу на комерціалізацію інноваційної продукції промислових підприємств;
- проаналізовано значення індексу ефективності логістики країн світу за 2014-2018 рр.в розрізі окремих його показників для України за 2010, 2012, 2014, 2016, 2018 рр. України;
- на підставі статистичних даних областей Північно-східного регіону України за підсумками 2006-2018 рр.і запропонованим набором показників за кожною складовою логістичного потенціалу виконане їх рейтингування і встановлено, що за інтегральною оцінкою лідером є Харківська область, а Сумська – аутсайдером.

7.2 Технологічний аудит як інструмент комерціалізації інтелектуально-інноваційних технологій

Технологічний потенціал промислових підприємств, який включає в себе сукупність матеріально-виробничих, інтелектуальних, науково-технічних ресурсів, необхідних для здійснення технологічного розвитку, відносять до економіко-правової категорії. Технологічна політика промислового підприємства повинна будуватися на принципах визнання моделі інтелектуально-технологічного розвитку економіки країни в якості пріоритетної, ефективного використання власного науково-технічного потенціалу, об'єктів інтелектуальної власності. На наш погляд, технологічний потенціал машинобудівних підприємств немає вагомих перспектив без інтелектуальної складової, без розробки та споживання об'єктів

інтелектуальної власності (ОІВ) та створених на їх основі інтелектуально-інноваційних технологій (ІІТ). Не дивлячись на значну кількість наукових праць з питань економіки ОІВ та ІІТ, проблема оцінки економічної ефективності розробника і споживача ІІТ в цих роботах спеціально не розглядалася. Окремі роботи, присвячені осмисленню ефективності ОІВ, по суті, є новаторськими і не містять альтернативних підходів. Наявні дослідження з інтелектуальної власності в економічному аспекті не містять цілісної концепції, не існує єдиного розуміння змісту даної категорії, немає єдиної думки з приводу інтелектуальної власності і взаємин її суб'єктів. Поширеною темою дослідження залишається роль держави в регулюванні відносин інтелектуальної власності, комерційне використання результатів інтелектуальної діяльності. Проведені дослідження в галузі економіки та управління інтелектуальною власністю не сформовані комплексний теоретичний підхід до вироблення концептуальних засад удосконалення даного виду управління. Багато аспектів досліджуваної проблеми, незважаючи на їхнє привабливе уявлення в монографічних виданнях, носять фрагментарний характер і слабо взаємопов'язані. Дослідники відзначають той факт, що на сьогоднішній день залишаються не опрацьованим теоретичні аспекти управління, а юридичні механізми стихійно формують економічне управління інтелектуальною власністю.

Економічний сенс комерційної реалізації стосунків інтелектуальної власності, на нашу думку, полягає в здобутті доходу. Форма здобуття доходу при цьому визначається подвійним характером об'єктів інтелектуальної власності. З одного боку, ОІВ та ІІТ можуть виступати як чинник виробництва, будучи частиною ресурсного потенціалу підприємства або його нематеріальними активами. З іншого боку, ОІВ та ІІТ можуть бути самостійним предметом купівлі-продажу, тобто товаром. Причому, і той і інший варіант використання результатів інтелектуальної діяльності можуть бути в рівній мірі ефективні. Схема отримання доходу від комерційної реалізації ОІВ та ІІТ представлена на рис.7.3.

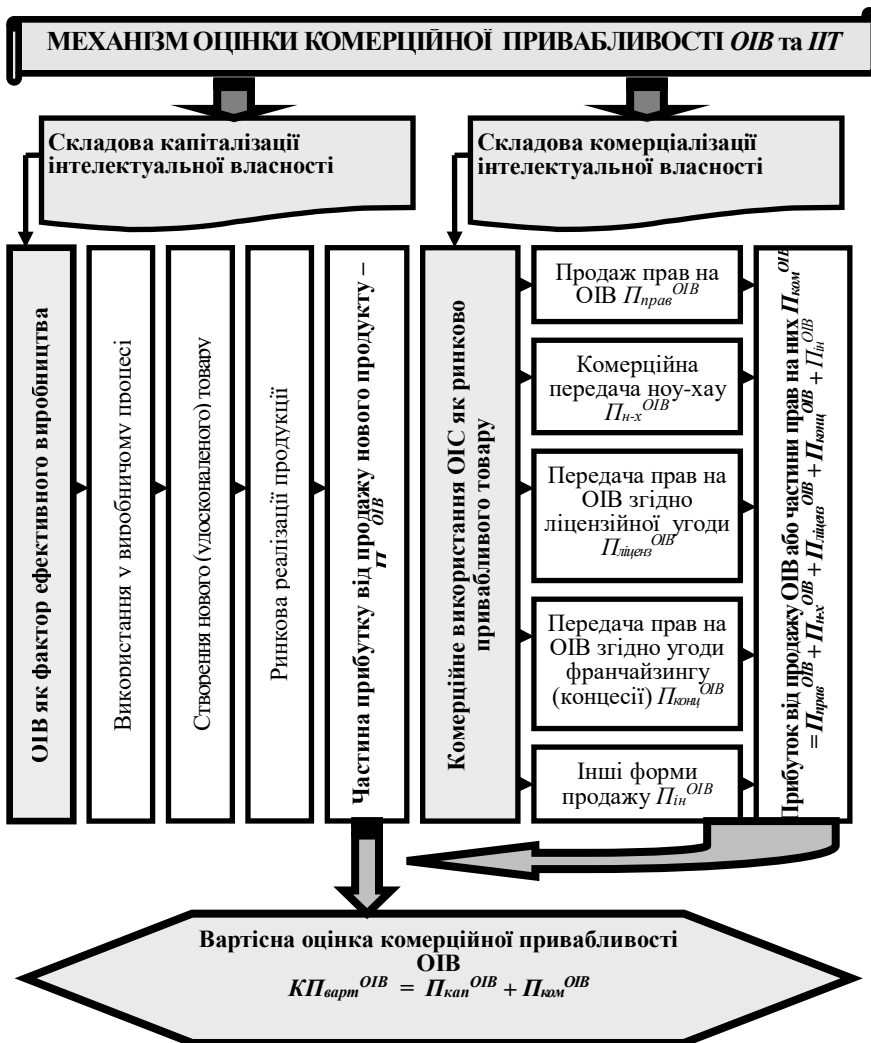

Рисунок 1. Механізм отримання доходу від комерційної реалізації ОІВ

Джерело: авторська розробка

В процесі комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та інтелектуальних технологій як факторів виробництва відбувається поступове перенесення вартості нематеріальних

об'єктів на вартість виробленої продукції, тобто здійснюється процес капіталізації. В цьому випадку в якості доходу виступає частина прибутку від продажу готової продукції, створеної з використанням інтелектуально-інноваційних технологій. Реалізація економічних інтересів власника результатів інтелектуальної, творчої діяльності можлива не лише на стадії виробництва, але і в процесі обміну шляхом комерціалізації ОІВ та ІТ. При такій передачі прав дохід виникає у формі виручки від реалізації самого об'єкта або інтелектуальної власності забезпечують значний економічний ефект, що і представлено нами на рис.7.3. окремих повноважень з пучка прав інтелектуальної власності.

На цей час існує значна кількість методичних підходів та інструментарію проведення експертизи проектів комерціалізації ОІВ та ІТ на різних етапах їх розвитку – від оцінки перспектив комерціалізації результатів НДДКР і аналізу стадії, на якій знаходиться проект, до аналізу ефективності проекту комерціалізації ОІВ або ІТ інвесторами і стратегічними партнерами. Експертиза проектів комерціалізації інтелектуальних технологій дозволяє вирішувати низку надзвичайно важливих для розробника (власника) ОІВ та ІТ питань, які мають стратегічне значення для його підприємства. Зокрема, до них слід віднести:

- ❖ визначення рівня комерційного потенціалу та перспектив трансферу (комерціалізації) ОІВ та ІТ;
- ❖ визначення рівня соціальної значущості та важливості для суспільства (галузі, регіону, фірми або групи осіб) конкретних інтелектуальних технологій;
- ❖ побудову ієрархічного рейтингу наявних на даному підприємстві ІТ;
- ❖ визначення етапу, на якому знаходиться проект комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності з точки зору привабливості для потенційних інвесторів та споживачів;
- ❖ обґрунтування черговості здійснення проектів комерціалізації ОІВ, так як фінансові можливості підприємства, як правило, обмежені;
- ❖ розробка сценарію переговорів з інвесторами, до яких розробники ОІВ та ІТ звертатимуться з метою залучення фінансування;

❖ розробка ефективних дій розробника з метою підвищення шансів результатів інтелектуальної діяльності залучити інвестиційні засоби для реалізації проекту комерціалізації;

❖ оцінювання соціально-економічної ефективності інтелектуально-технологічної діяльності підприємства як в цілому, та і по окремим напрямкам (проектам) своєї діяльності;

❖ мотивування та стимулювання творчої діяльності співробітників підприємства по створенню ОІВ та ІТ;

❖ підвищення ефективності роботи спеціалізованих підрозділів підприємства, зокрема, центру трансферу та комерціалізації технологій.

У загальному випадку процедура експертизи проекту комерціалізації інтелектуальних технологій частіше проводиться в дві стадії. На стадії самоаналізу дослідник, розробник, ініціатор проекту трансферу ІТ формують власний погляд на можливість (перспективу) комерціалізації ІТ. Зазвичай, таке формулювання здійснюється у вигляді:

а) відповідей на питання анкет, що дозволяють конкретизувати науково-технологічну сторону ІТ, її споживчі властивості;

б) визначення можливих сфер її застосування, круг потенційних споживачів, сегмент ринку, на якому може бути проведено позиціонування ІТ;

в) значень вартісних характеристик інтелектуальної продукції: власні витрати на її створення та можливу дистрибуцію, витрати споживача при її використанні, діапазон прийнятних для розробника (власника) цін та ін.;

г) інших аспектів, що впливають на можливість комерційного використання результатів інноваційної розробки.

На стадії незалежної експертизи проводиться оцінювання трансфертних можливостей ІТ, для чого залучаються зовнішні (незалежні) експерти, які спеціалізуються в окремих питаннях комерціалізації інтелектуальних технологій. У їх завдання входить підготовка експертного висновку про потенціал комерціалізації інноваційного проекту. В процесі другого етапу експертизи детально опрацьовуються можливі шляхи та напрямки комерційного використання результатів

інтелектуальної діяльності. За результатами цього етапу складається позитивний або негативний висновок про потенціал комерціалізації інтелектуальної технології, а також можуть бути запропоновані подальші кроки для успішної комерціалізації. Таким чином, за результатами експертизи розробляються рекомендації про подальші дії з практичної реалізації проекту комерціалізації технологій.

Оцінка комерційної перспективності інноваційних проектів - важливий етап у просуванні на ринок наукомістких розробок. Достовірна оцінка ринкових перспектив інновацій вказує розробникам технологій критичний шлях просування розробок на внутрішні та зовнішні ринки технологічного обміну. Організація і проведення експертиз, реалізованих у різних формах, забезпечують професійну оцінку ситуації і прийняття ефективних управлінських рішень, але питань комплексної оцінки технологій для цілей ринку у відкритих виданнях присвячено вкрай мало публікацій. Методики оцінки, розроблені у вітчизняних і зарубіжних консалтингових організаціях, найчастіше недоступні для загального користування, а іноді навіть мають гриф комерційної таємниці.

У сучасному розумінні експертиза проектів комерціалізації технологій здійснюється у вигляді змістовної, якісної або кількісної оцінки об'єкта, призначеного для використання при прийнятті управлінських рішень. Різноманіття методик застосування робить достатньо гнучким використовувати на практиці інструментарій. На практиці виникають завдання (як, наприклад, проблема ефективної передачі технологій), які нерідко виявляються складнішими, чим ті, що вирішуються з використанням традиційних підходів. Тому менеджерам, що здійснюють процес передачі технологій і організують експертизу переданих технологій, важливо вміти творчо і професійно підходити до вибору ефективних і надійних:

- принципів організації та проведення експертиз;
- методів отримання, аналізу та обробки експертної інформації;
- методик проведення експертиз.

Розвиток ринкових відносин в економіці нашої країни формує нові відносини до інтелектуальної власності як до

величезного економічного і науково-технічного потенціалу, здатного підняти як економіку країни, так і окремого промислового підприємства. Для ефективного економічного зростання промисловості необхідно створити ефективний механізм оцінювання комерційного потенціалу прогресивних технологій, сучасного обладнання, який би забезпечив їх ефективну дистрибуцію та використання. В ролі дієвого механізму активізації технологічної політики в науково-технічній і виробничій сфері може бути використано технологічний аудит.

Технологічний аудит (technology assessment) дозволяє прогнозувати комерційний потенціал нових розробок, управляти усім процесом просування прогресивних технологій на ринки. Трансформація науково-технічних розробок в сучасні прогресивні продукти, придатні для виробництва і ринку, - один з найскладніших етапів, що зв'язують науку із споживачем. Поки ще у вітчизняних підприємств мало досвіду в управлінні технологічним підприємництвом, відсутні відповідні методики і нормативні матеріали, які регламентують порядок використання і методи оцінки високих технологій при їх комерціалізації. Для успішної комерціалізації результатів наукових досліджень і розробок потрібне проведення їх експертного аналізу і відбору з урахуванням як світового, так і національного споживчого попиту. Вони повинні мати потенціал корисності і затребуваності в ринкових умовах, що зумовлює актуальність проведення наукових досліджень в цьому напрямку.

Дослідженнями в галузі технологічного аудиту займалися вітчизняні та зарубіжні вчені, серед яких слід відмітити наукові праці вітчизняних і іноземних авторів: Бікматова А.В., Бретт А., Вокіна Е.Б., Дейнеко О.А., Завлин П. Н., Зінов В.Г., Зозульов А.В., Квашнін А., Пильнов Г., Тарасова О., Яновський А., Линник Н.В., Мухопад В. І., Пудкова В.В., Перерва П.Г., Сахарова О.В., Царьова Т.О., Цибульов П.М., Шеремет А.Д., Уільям Ф. Шарп, Наувард S., Jenkins B. та інші. Проте, проведених досліджень в галузі визначення комерційного потенціалу інтелектуальних розробок в науково-технічній і виробничій сфері на основі використання технологічного аудиту і пов'язаних з цим його особливостей нині ще недостатньо. Ці проблеми розглядаються зазвичай без необхідного взаємозв'язку, без комплексного

підходу, який може істотно полегшити і оптимізувати їх рішення. Наявні дослідження в галузі технологічного аудиту не дозволяють провести глибокий аналіз по напрямкам техніки з урахуванням ситуаційного рішення в менеджменті, при цьому не розглядаються прибуткові форми комерціалізації технологій. Не розроблені методики проведення маркетингових досліджень на інноваційних підприємствах, в роботах по інноваційному менеджменту відсутні рекомендації про способи і методи відбору об'єктів інтелектуальної власності і вибір форм їх використання. У публікаціях вчених недостатньо матеріалів, що розкривають сутність технологічного аудиту. Практично відсутні наукові дослідження по відбору різних технологій з урахуванням різноманітних ринкових параметрів і споживчого попиту на ринку.

Дослідження теорії та практики використання технологічного аудиту [91, 339] дозволяє зробити певні узагальнюючі висновки концептуального змісту щодо сфери використання та об'єкту спрямування технологічного аудиту. Зокрема, поняття технологічного аудиту в різних дослідників трактується неоднозначно. Наприклад, технологічний аудит як науково-методичне спрямування визначається в широкому та вузькому сенсі. В широкому – техніко-технологічному сенсі технологічний аудит є комплексом взаємопов'язаних заходів, що застосовуються на різних рівнях економічної системи із метою підвищення її конкурентоспроможності (підприємства, галузі, країни). Таке визначення є важливим для промислових підприємств, які вирішують задачі технологічного переозброєння діючого виробництва, організації випуску високотехнологічних виробів, для чого потребують оптимальних рішень по закупках обладнання, структури технологічних процесів, можливостей реалізації передових форм організації виробництва і т.ін. На наш погляд, в такому розумінні дії підприємства більш точно характеризуються технічним або техніко-технологічним аудитом. У вузькому – комерціалізаційному сенсі технологічний аудит є інструментом дослідницького аналізу інтелектуально-інноваційних технологій, який використовується із метою оцінювання поточного стану та виявлення напрямів подальшого розвитку (комерціалізації, трансферу) об'єкту дослідження,

визначення його комерційного потенціалу, трансформації науково-технічних розробок в сучасний інноваційний товар. В наших подальших дослідженнях ми будемо дотримуватися точки зору на сутність технологічного аудиту у вузькому сенсі.

В наявній науковій літературі дослідники пропонують низку визначень терміну «технологічний аудит». Деякі з них принципово відрізняються одне від одного, що не дає змоги представити цю категорію в якості цілісного об'єкта дослідження.

Неоднозначність трактування терміну «технологічний аудит» пов'язана з його відносною новизною, оскільки в Європі він почав застосовуватися лише з початку 90-х років XX ст., а в нашій країні його практичне використання тільки починається. Проведені дослідження свідчать про неоднозначне розуміння і використання технологічного аудиту на підприємствах. Нами виділено три напрямки, які є найбільш затребувані для цього оригінального економічного підходу і представлені нами на рис.7.4.

В подальшому, як ми вже відмічали, об'єктом нашого дослідження буде технологічний аудит об'єктів інтелектуальної власності (інтелектуальних технологій), тобто технологічний аудит у вузькому сенсі. Найчастіше під технологічним аудитом розуміється комплексна оцінка підприємства з метою виявлення технологій і оцінки їх потенціалу як об'єкту комерціалізації. У вітчизняній літературі при дослідженні положень технологічного аудиту акцент робиться на перевірку технологічних процесів, методів, прийомів і процедур, які використовуються в організації, з метою оцінки їх продуктивності і ефективності, не приділяючи достатньої уваги питанням комерційних можливостей технологічного продукту.

В результаті критичного аналізу визначень дефініції «технологічний аудит» пропонується наступне визначення: **технологічний аудит** - це система інформаційно-аналітичної, методичної і інструментальної оцінки комерційного потенціалу інтелектуальної продукції, розробленої або вживаної на підприємстві, з метою забезпечення її ефективного зовнішнього або внутрішнього трансферу.

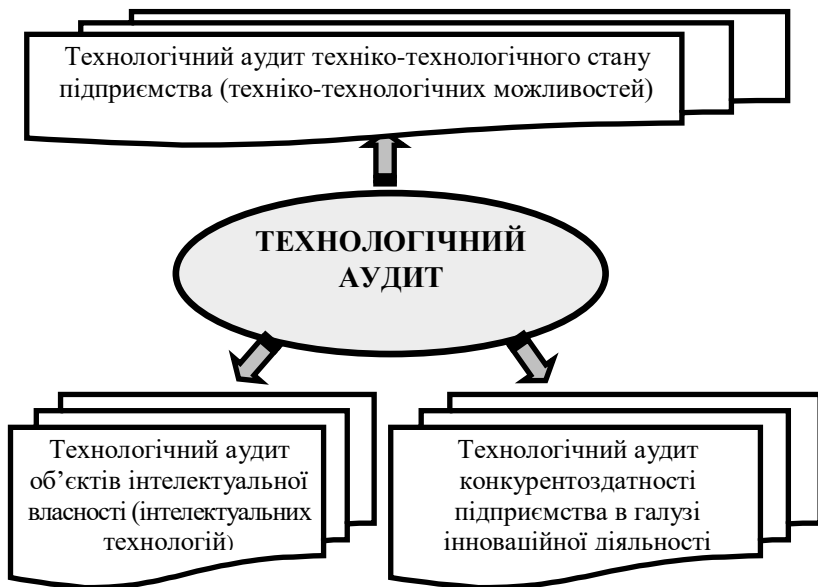

Рисунок 2. Тріада напрямків проведення технологічного аудиту на промисловому підприємстві

Пропоноване визначення акцентує увагу дослідника на визначенні та обґрунтуванні комерційного (трансфертного) потенціалу технологічного продукту, що, наш погляд, є принциповою позицією. Принциповою відмінністю даного визначення є той факт, що в ньому ми певним чином відійшли від традиційної задачі технологічного аудиту – економічне обґрунтування ринкових можливостей інтелектуального продукту (зовнішнього трансферу) і поставили поряд з цим завданням задачу по обґрунтуванню комерційного потенціалу внутрішньо-фірмового трансферу. За нашими даними, більшість об'єктів інтелектуальної власності (60...65 відсотків наявного технологічного парку), які лежать в основі інтелектуально-інноваційних технологій, по-перше, споживаються тільки на підприємстві-розробнику, забезпечуючи йому необхідний рівень конкурентоспроможності продукції; по-друге, мають вузько-цільове призначення, яке не дозволяє розраховувати на значний

комерційний інтерес з боку інших споживачів. Виходячи з цього, можливості внутрішньо-фірмового трансферу (комерціалізації) інтелектуальних продуктів слід розвивати, використовуючи для цієї мети різні науково-методичні інструменти, в тому числі і технологічний аудит.

З визначення, що пропонується, виходять основні цілі технологічного аудиту, до яких в першу чергу слід віднести:

- відбір потенційно важливих ідей, на основі яких можливо виготовити новий товар або надати нову послугу;
- виявлення інтелектуальних продуктів (технологій), які мають достатній для зовнішнього трансферу комерційний потенціал;
- вартісне оцінювання інтелектуального продукту;
- розрахунок рівня економічного ефекту трансфертних операцій (ефект розробника - ліцензіара та ефект споживача – ліцензіата);
- визначення та обґрунтування шляхів і засобів виведення цих технологій на ринок;
- виявлення інтелектуальних продуктів (технологій), які мають достатній для внутрішньо-фірмового трансферу (власного споживання) комерційний потенціал;
- визначення та обґрунтування шляхів і засобів ефективного споживання цих технологій в структурі власного виробництва.

Комерціалізація ІТ з використанням даних процедури технологічного аудиту завжди пов'язана з ризиками і повною мірою залежить від ринку. Зменшення ступеня ризику та підвищення відповідності інтелектуальної технології вимогам конкретного ринку багато в чому залежить від методичного інструментарію, з використанням якого проводиться технологічний аудит.

Загальна задача, яка ставиться перед тією чи іншою моделлю технологічного аудиту – це економічне обґрунтування доцільності зовнішньої чи внутрішньої комерціалізації інтелектуально-інноваційної технології, рівня її ринкової чи внутрішньо-економічної привабливості, хоча змістовний склад інформаційних блоків в різних моделях дуже відрізняється. Вирішення цієї задачі кожна з моделей технологічного аудиту

тракує по різному, в залежності від ієрархії важливості та ступеню проробки окремих напрямків технологічного аудиту, які ставляться перед дослідником.

Методичні положення технологічного аудиту передбачають визначення та обґрунтування наступних положень:

а) техніко-економічна характеристика підприємства-розробника технологічного продукту: всі види ресурсів, які є в наявності та яких потребує підприємство; рівень інноваційного менеджменту; конкурентні позиції підприємства на цільовому ринку; наявність, розгалуженість, надійність та ефективність зв'язків підприємства з суб'єктами ринку і т.ін.;

б) досвід робіт з трансферу технологій та його оцінка: здійснені та перспективні проекти комерціалізації, ступені їх ефективності, наявність бізнес-планів комерціалізації та їхня узгодженість з планами НДДКР та перспективними стратегічними планами розвитку підприємства;

в) економіко-комерційна характеристика ІТ, що розроблені або споживаються на підприємстві: характеристика, призначення, масштаб використання, етап життєвого циклу, технічні характеристики, новизна, необхідні та існуючі ресурси для проведення трансферу або власного споживання, вартісна оцінка тощо;

г) юридична характеристика виключних прав технологічного продукту: ступінь правової охорони розробки, розподіл прав між власниками, наявність та надійність правового захисту від порушення виключних прав, угод за проектом, інші права, що не відносяться до захисту розробки, проте використовуються в межах проекту, конкурентні аналоги в правовому полі тощо;

д) кон'юнктурно-технологічна характеристика цільового ринку: рівень конкуренції, наявні сегменти та їх місткість, споживачі (поточні дані та прогнозований стан), ринкова інфраструктура (посередники, фінансові установи, страхові фірми і т.п.), перспективи розвитку тощо;

е) характеристика практичних можливостей підприємства здійснити трансфер технологічного продукту: розробка шляхів виходу на ринок, наявних перешкод та можливості їх подолання,

рівень комерційних ризиків комерціалізації та можливості їх зменшення;

ж) характеристика очікуваних ефектів (соціальних, економічних, екологічних) у розробника та споживача технологічного продукту в результаті проведення трансфертної операції від провадження.

Але не варто забувати, що технологічний аудит має ознаки інноваційного процесу: індивідуальність, творчий підхід до рішення поставлених завдань, проведення комплексного дослідження та ін. Результатом проведення технологічного аудиту може бути впровадження нових видів виробів і прогресивних технологій, у тому числі на базі вже існуючих. А це вже ознаки інновацій, плавного переходу від класичної моделі підприємництва до інноваційної моделі.

Технологічний аудит ще не зайняв в нашій промисловості того місця, яке йому по праву належить. Але, на наш погляд, при відповідному використанні ця наукова концепція стане надзвичайно корисною і вигідною для усіх учасників технологічного ринку. На нашу думку, використання технологічного аудиту є досить перспективним напрямом підвищення ефективності і результативності процесів комерціалізації інтелектуальних розробок на промислових підприємствах. Розробка механізму управління комерціалізацією інтелектуальної власності та технологій, в основу яких вона покладена, на основі технологічного аудиту є надзвичайно актуальною темою для наукового дослідження, відображає реалії сучасного, узгоджується з цілями економічного розвитку України і завданнями, що стоять перед підприємствами і організаціями, що мають досягнення в інтелектуальній сфері.

Література:

1. Kobielieva T., Kocziszky György, Veres Somosi Mariann Compliance-Technologies in Marketing // MIND JOURNAL // Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna.- №5.- 2018.- [Published online].- Access mode: https://mindjournal.wseh.pl/sites/default/files/article/09-18/compliance-technologies_in_marketing.pdf
2. Pererva P.G. Innovative compliance of technology to combat corruption / P.G.Pererva, A.V.Kosenko, M.M.Tkachev, V.M.Kobieliev V.M. // Innovative management: theoretical, methodical, and applied grounds /

S.M. Illiashenko, W.Strielkowski (eds.). - 1st edition. - Prague: Prague Institute for Qualification Enhancement, 2018. – P.285-295.

3. Pererva P.G., Kobieliava T.O. The formation of anti-crisis program of the industrial enterprise based on innovative monitoring // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – № 48 (1220). – С.41-44.

4. Pererva P.G., Kosenko A.V., Tkachev M.M., Kobieliav V.M. Innovative compliance of technology to combat corruption // Innovative management: theoretical, methodical, and applied grounds / S.M. Illiashenko, W. Strielkowski (eds.). - 1st edition. - Prague: Prague Institute for Qualification Enhancement, 2018. – P.285-295.

5. Pererva P.G., Kocziszky Gy., Somosi Veres M., Kobieliava T.A. Compliance program: [tutorial] / P.G.Pererva [et al.]; ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M. Veres Somosi. – Kharkov ; Miskolc : NTU "KhPI", 2019. – 689 p.

6. Sikorska Małgorzata, Veres Somosi Mariann, Pererva Petro Kompleens service as a competitive advantage of the enterprise of guest services / Małgorzata Sikorska, Mariann Veres Somosi, Petro Pererva // Маркетингові інновації в освіті, туризмі, готельно-ресторанній, харчовій індустрії та торгівлі : Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, присвячена 50-річчю заснування ХДУХТ, 3 жовтня 2017 р. [тези доп.] / редкол. : О. І. Черевко [та ін.]. – Х. : ХДУХТ, 2017. – С. 198-202.

7. Кобелева Т.А., Перерва П.Г. Противодействие экономическому мошенничеству как составляющая комплаенс программы предприятия // Економіка і культура України в світових глобалізаційних процесах: позиціонування і реалії : тези доп. 3-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 21-22 березня 2018 р. – Київ : КНУКіМ, 2018. – Ч. 2. – С. 162-165.

8. Кобелева Т.О. Організаційна структура комплаєнс на промисловому підприємстві // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 47 (1323). – С. 121-127.

9. Кобелева Т.О. Організаційна структура комплаєнс на промисловому підприємстві // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 47 (1323). – С. 121-127.

10. Кобелева Т.О. Розробка рекомендацій по формуванню інтегрального показника комплаєнс-безпеки промислового підприємства // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 48 (1324). – С. 46-52.

11. Кобелева Т.О. Розробка рекомендацій по формуванню інтегрального показника комплаєнс-безпеки промислового підприємства // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (екон. науки): зб. наук. пр. – Х. : НТУ "ХПІ", 2018. – № 48. – С. 46-52.

12. Косенко О.П. Еколого-соціальна оцінка інтелектуально-інноваційних технологій / О.П.Косенко, І.В.Долина, П.Г.Перерва // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва.- Х.: НТУ «ХПІ».- 2013.- №67(1040).- С.36-45.

13. Косенко О.П. Інвестиційна складова інноваційного розвитку регіону/П.Г.Перерва, О.І.Маслак, О.П.Косенко //В кн. Соціально-економічна мотивація інноваційного розвитку регіону: кол.монографія під ред. д.е.н., проф. Прокопенко О.В.- Суми : СумДУ, 2011.- С.45-77.

14. Косенко О.П. Кон'юнктура технологічного ринку: оцінка ризиків комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності / О.П.Косенко, Т.О.Кобелева, П.Г.Перерва // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва.- Х.: НТУ «ХПІ».- 2014.- №33 (1076).- С.76-87.

15. Косенко О.П. Оцінювання комерційної привабливості об'єктів інтелектуальної власності на основі технологічного важеля / П.Г.Перерва, О.П.Косенко // Торговельне підприємництво: механізми розвитку і фінансової підтримки : монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук С.В.Князя. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. – С. 180-195.

16. Косенко О.П. Розвиток методів вартісної оцінки нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності / П.Г.Перерва, О.П.Косенко, М.М.Ткачов // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: економічна.- 2014.- №4.- С.57-66. Косенко О.П. Визначення інтегрального рівня якості (споживчих характеристик) інтелектуальних технологій / О.П.Косенко // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. - Х.: НТУ «ХПІ».- 2014.- №32 (1075).- С.61-71.

17. Косенко О.П. Розвиток організаційних структур трансферу технологій в ВНЗ (комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності) / П.Г.Перерва, А.В.Косенко, О.П.Косенко // Механізм регулювання економіки. Міжнародний науковий журнал.-Суми: ТОВ «ВТД «Університетська книга».-2009.-№4 т.2.-С.147-155.

18. Коциски Д. Антимонopolный комплаєнс на промисловому підприємстві [Електронний ресурс] / Д. Коциски, М. Верес Шомоши, П.Г. Перерва // Актуальні питання організації та управління діяльністю підприємств у сучасних умовах господарювання : зб. тез доп. 7-ї наук.-практ. конф., 29 листопада 2017 р., м. Харків : електрон. вид. – [Харків : НАНГУ, 2017]. – С. 78-80.

19. Коциски Д., Верес Шомоши М., Перерва П.Г. Антикоррупционный комплаенс на промышленном предприятии / Д. Коциски, // Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи в умовах глобалізації = Strategically-innovative development of the subjects of the economic system in the conditions of globalization : зб. тез наук. робіт 2-ї Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 8-10 листопада 2017 р. – Кременчук : КрНУ, 2017. – С. 100-103.

20. Марчук Л.С. Методики розрахунку інтелектуального потенціалу підприємства // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 20 (1296). – С. 95-101.

21. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України / Наказ міністерства економіки України № 69 від 02 березня 2007 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.

22. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України // Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29.10.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/file/link/222830/file/1277.TIF>.

23. Перерва П. Г. Інтелектуальний потенціал як економічна категорія / П.Г.Перерва, Л.С.Марчук // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 53-63.

24. Перерва П.Г. Комплаенс-программа промышленного предприятия: сущность и задачи // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Сер. : Економічні науки. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – № 24 (1246). – С. 153-158.

25. Перерва П. Г. Управление рисками на основе комплаенс-функции // Економіка і культура України в світових глобалізаційних процесах: позиціонування і реалії : тези доп. 3-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 21-22 березня 2018 р. – Київ : КНУКіМ, 2018. – Ч. 2. – С. 178-182.

26. Перерва П.Г. Економіко-організаційні засади інноваційної та інвестиційної діяльності підприємства // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – № 45 (1266). – С.51-55.

27. Перерва П.Г. Економіко-організаційні засади інноваційної та інвестиційної діяльності підприємства / П.Г.Перерва // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – № 45 (1266). – С. 51-55.

28. Перерва П.Г. Ефективність як економічна категорія / П.Г.Перерва, А.В.Кравчук // Вісник Національного технічного

університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 137-143.

29. Перерва П.Г. Інноваційна складова реінжинірингу у забезпеченні економічної безпеки підприємства / П.Г.Перерва, Т.В.Романчик / Реінжиніринг бізнес-процесів маркетингової сфери промислових підприємств: монографія // за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Л.М. Таранюка.- Суми: Видавець СНАУ, 2018.- С.31-43.

30. Перерва П.Г. Інноваційна складова реінжинірингу у забезпеченні економічної безпеки підприємства / П.Г.Перерва, Т.В.Романчик / Реінжиніринг бізнес-процесів маркетингової сфери промислових підприємств: монографія // за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Л.М. Таранюка.- Суми: Видавець СНАУ, 2018.- С.31-43.

31. Перерва П.Г. Інформаційна діяльність підприємства: управлінська, цінова та маркетингова складові // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2018. - № 37(1313).- С. 27-32.

32. Перерва П.Г. Інформаційна діяльність підприємства: управлінська, цінова та маркетингова складові / П.Г.Перерва //Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки). – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2018. - № 37(1313).- С. 27-32 . Бібліогр. 19 назв. – ISSN 2519-4461.

33. Перерва П.Г. Інформаційна діяльність підприємства: управлінська, цінова та маркетингова складові // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки). – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2018. - № 37(1313).- С. 27-32 .

34. Перерва П.Г. Комплаєнс-программа промислового підприємства: сутність и задачи / П.Г.Перерва // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр.- Сер. : Економічні науки. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017.– № 24 (1246).–С. 153-158.

35. Перерва П.Г. Комплаєнс-программа промислового підприємства: сутність и задачи // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Сер. : Економічні науки. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – № 24 (1246). – С.53-158.

36. Перерва П.Г. Методичні підходи до оцінки часу на реалізацію інноваційних проєктів в сфері інформаційних технологій // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 20 (1296). – С. 78-82.

37. Перерва П.Г. Оцінка впливу інноваційної, інвестиційної та маркетингової політики підприємства на рівень

конкурентоспроможності / П.Г.Перерва, С.Нагі, Т.О.Кобелева // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 89-94.

38. Перерва П.Г. Системний підхід до дослідження цінових, маркетингових, інвестиційних та інноваційних характеристик трансферу технологій промислової продукції / П.Г.Перерва, А.В.Косенко, Т.О.Кобелева, М.В.Маслак // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 19 (1295). – С. 121-126.

39. Перерва П.Г. Сучасний стан і перспективи розвитку інноваційної діяльності промислових підприємств України / А.В.Кравчук, П.Г.Перерва // Бізнес-Інформ.- 2018.- №7.- С.57-65.

40. Перерва П.Г. Формування конкурентного, інтелектуального і маркетингового потенціалу інноваційного підприємництва / П.Г.Перерва, О.П.Косенко, Н.П.Ткачова, М.М.Ткачов // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 20 (1296). – С. 36-40.

41. Перерва П.Г., Глізнуца М.Ю. Бенчмаркінг як метод оцінювання інтелектуального потенціалу регіонів // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2015. - № 4. - С. 11-19.

42. Перерва П.Г., Кобелева Т.А. Комплаєнс функція в сфері ресторанного, гостиничного и туристского бизнеса // Маркетингові інновації в освіті, туризмі, готельно-ресторанній, харчовій індустрії та торгівлі : Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, присвячена 50-річчю заснування ХДУХТ, 3 жовтня 2017 р. [тези доп.] / редкол. : О.І.Черевко [та ін.]. – Х. : ХДУХТ, 2017. – С. 282-286.

43. Перерва П.Г., Кобелева Т.А. Комплаєнс-программа на підприємствах туризму и ресторанно-гостиничного бизнеса // Менеджмент развития социально-экономических систем в новой экономике: Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, 19 жовтня 2017 р. [тези доп.]. – Полтава. : ПУЕТ, 2017. – С.378-380.

44. Перерва П.Г., Кобелева Т.А. Комплаєнс-функція в сфері ресторанного, гостиничного и туристского бизнеса // Маркетингові інновації в освіті, туризмі, готельно-ресторанній, харчовій індустрії та торгівлі : тези доп. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., присвяченої 50-річчю заснування Харківського державного університету харчування та торгівлі, 3 жовтня 2017 р. – Харків : ХДУХТ, 2017. – С. 282-286

45. Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Управління маркетингом інноваційної продукції на засадах життєвого циклу товару // Вісник

Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки). : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – № 28 (1200). – С. 26-30.

46. Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Якість інноваційної продукції як складова маркетингової політики та конкурентоспроможності підприємства // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки). : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – № 28 (1200). – С. 70-74.

47. Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Романчик Т.В. Комплаєнс як фактор інноваційного розвитку підприємства // Інформація та знання в системі управління інноваційним розвитком: монографія / за заг. ред. докт. екон. наук, доц Ю.С.Шипуліної.- – Суми : Триторія, 2018. – С.205-220.

48. Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Романчик Т.В. Комплаєнс як фактор інноваційного розвитку підприємства // Інформація та знання в системі управління інноваційним розвитком: монографія / за заг. ред. докт. екон. наук, доц Ю.С.Шипуліної.- – Суми : Триторія, 2018. – С.205-220.

49. Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Романчик Т.В. Комплаєнс як фактор інноваційного розвитку підприємства // Інформація та знання в системі управління інноваційним розвитком: монографія / за заг. ред. докт. екон. наук, доц Ю.С.Шипуліної.- – Суми : Триторія, 2018. – С.205-220.

50. Перерва П.Г., Косенко А.В., Кобелева Т.О., Маслак М.В. Системний підхід до дослідження цінових, маркетингових, інвестиційних та інноваційних характеристик трансферу технологій промислової продукції // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (екон. науки) : зб. наук. пр. – Х. : НТУ "ХПІ", 2018. – №19.– С.121-126.

51. Перерва П.Г., Косенко А.В., Кобелева, Т.О., Маслак М.В. Системний підхід до дослідження цінових, маркетингових, інвестиційних та інноваційних характеристик трансферу технологій промислової продукції // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 19 (1295). – С. 121-126.

52. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Розвиток організаційно-економічного механізму управління розвитком індустрії туризму та гостинності // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 48 (1324). – С. 121-127.

53. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політика на підприємствах туристичної індустрії // Вісник

Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки): зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 47 (1323). – С. 114-120.

54. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політики на підприємствах туристичної індустрії / Т.О.Кобелева // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) = Bulletin of the National Technical University "KhPI" (economic sciences) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 47 (1323). – С. 114-120.

55. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Розвиток організаційно-економічного механізму управління розвитком індустрії туризму та гостинності // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки) = Bulletin of the National Technical University "KhPI" (economic sciences) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 48 (1324). – С. 121-127.

56. Перерва П.Г., Косенко О.П., Ткачова Н.П., Ткачов М.М. Формування конкурентного, інтелектуального і маркетингового потенціалу інноваційного підприємництва // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 20 (1296). – С. 36-40.

57. Перерва П.Г., Кравчук А.В. Ефективність як економічна категорія // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 137-143.

58. Перерва П.Г., Марчук Л.С. Інтелектуальний потенціал як економічна категорія // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 53-63.

59. Перерва П.Г., Романчик Т.В. Інноваційна діяльність як фактор економічної безпеки промислового підприємства // Інструменти та методи комерціалізації інноваційної продукції : монографія / за ред. д.е.н., проф. Ілляшенка С.М., к.е.н., доц. Біловодської О.А. – Суми : Триторія, 2018. – С.56-74.

60. Перерва П.Г., Романчик Т.В. Інноваційна діяльність як фактор економічної безпеки промислового підприємства // Інструменти та методи комерціалізації інноваційної продукції : монографія / за ред. д.е.н., проф. Ілляшенка С.М., к.е.н., доц. Біловодської О.А. – Суми : Триторія, 2018. – С.56-74.

61. Перерва П.Г., Романчик Т.В. Місце інноваційної складової у забезпеченні економічної безпеки підприємства // Інформація та знання в системі управління інноваційним розвитком: монографія / за заг. ред.

докт. екон. наук, проф. Ю.С.Шипуліної.- – Суми : Триторія, 2018. – С.301-314.

62. Перерва П.Г., Романчик Т.В. Місце інноваційної складової у забезпеченні економічної безпеки підприємства // Інформація та знання в системі управління інноваційним розвитком: монографія / за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Ю.С.Шипуліної.- – Суми : Триторія, 2018. – С.301-314.

63. Розвиток організаційно-економічного механізму управління розвитком індустрії туризму та гостинності / П.Г.Перерва [та ін.] // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки) = Bulletin of the National Technical University "KhPI" (economic sciences) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 48 (1324). – С. 121-127.

64. Скорук О.В. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. — 2016. — Вип. 6 (3). — С. 39—42.

65. Compliance program of an industrial enterprise. Tutorial. / [P.G Pererva et al.] // Edited by prof. P.G.Pererva, prof. Gy.Kocziszky, prof. M.Somosi Veres - Kharkov-Miskolc: NTU "KhPI", 2019.- 689 p.

66. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. – К.: Знання, 2009. – 1070 с.

67. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політика на підприємствах туристичної індустрії / П.Г.Перерва [та ін.] // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) = Bulletin of the National Technical University "KhPI" (economic sciences) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 47 (1323). – С. 114-120.

68. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політика на підприємствах туристичної індустрії / П.Г.Перерва [та ін.] // Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (екон.науки): зб. наук. пр. – Х. : НТУ "ХПІ", 2018. – № 47. – С. 114-120.